Orędownik Urzędowy powiatu bydgoskiego wychodzi raz tygodniowo i to w środę. — Przedpłata miesięczna tak w miejscu jak i na poczcie zł 1,25.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 15 groszy za miejsce 1-łamowe milimetr. Administracja: Bydgoszcz, ul. D-ra Emila Warmińskiego 13 — Telefon 1251

ORĘDOWNIK URZĘDOWY
POWIATU BYDGOSKIEGO

Nr. 17 | Bydgoszcz, dnia 28 kwietnia 1926 r. | Rok 75

149 Szczepienie ochronne przeciw ospie w roku 1926.

Publiczne szczepienie ospy i rewizja nowo urodzonych jako też powtórne szczepienie i rewizja do lat 12 dzieci szkolnych wzgl. zaległych z lat poprzednich odbędzie się w roku bieżącym w wiejskim powiecie bydgoskim, według niżej podanego planu.

Zawezwanie dzieci wzgl. rodzin na terminy planem ustalone przez odnośnych sołtysów nastąpi najmniej 8 dni poprzednio. Rodzicom, piastunom i opiekunom dzieci należy wyraźnie uwagę zwrócić na to, że w razie bezprawnego uchylenia szczepienia, karani będą w drodze administracyjnej.

Komisarze obwodowi i miejskie urzędy policyjne są obowiązani kierownikom szkół i nauczycielom wyznaczony termin szczepienia i rewizji przynajmniej 8 dni poprzednio oznajmić, zwracając im uwagę na to, że obowiązani są, uczniów do szczepienia obowiązanych na oznaczony termin doprowadzić i lekarzowi przedstawić.

Nauczycielom należy doręczyć wyciągi z list szczepienia z zaproszeniem, ażeby wezwały wszystkich szczepieniu podlegających uczni (wychowańców) swego zakładu (szkoły) do przestrzegania, ogłosić się mającego terminu publicznego szczepienia.

Do wszelkich szkół, zakładów naukowych i wychowawczych mogą być przyjmowane tylko takie osoby, które przedstawią urzędowe świadectwo szczepienia ospy.

Dzieci obowiązane do szczepienia winne być dostawione wykąpane do tego obwodu szczepienia, w którym odnośna szkoła się znajduje.

Przełożeni gminy wzgl. Zarządcy Policji w miastach są obowiązani być obecnymi na terminach szczepienia i przeglądach przy przedstawieniu dzieci do pierwszego szczepienia wzgl. co do brakujących udzielić wyjaśnienia a w razie wykazalnej przeszkody postarać się o zastępstwo.

Przy szczepieniu i przeglądzie uczni nie wymaga się sołtysa.

Utrzymanie zewnętrznego porządku przy odbywaniu się terminów szczepienia wzgl. ponownego szczepienia i przeglądów jest obowiązkiem miejscowej władzy i będzie takowa przez Posterunki Policji Państwowej wspieraną.

Policja Państwowa otrzymuje polecenie być przy terminach szczepienia i przeglądach w tym celu obecna. Takowa winna się przedewszystkiem postarać, ażeby dzieci w porządku ich wywołania lekarzowi a następnie po szczepieniu pisarzowi celem wpisania do listy przedstawione zostały. Przeciw dotyczącym Sołtysom, którzyby powyższym obowiązkiem nie uczynili zadość, zastosuje bezwzględnie kary porządkowe wzgl. wykonawcze Policji Państwowej polecam donieść mi imiennie tych Sołtysów, którzyby przy terminach szczepienia i przeglądu nie zjawili się.

Rodzice i krewni tych dzieci, które według świadectwa lekarskiego bez niebezpieczeństwa dla ich życia nie mogły być szczepione lub też z innego prawnego powodu od szczepienia zwolnione zostały, winni to lekarzowi szczepiącemu na terminie udowodnić. Dzieci, które przy pierwszym szczepieniu

z powodu przechodzącej choroby nie były obecne, należy przy najbliższym przeglądzie do szczepienia doprowadzić, inaczej rodzice muszą dostarczyć dowód dalej trwającej choroby.

Do tegorocznych terminów szczepienia i rewizji należy i te dzieci wzgl. uczni doprowadzić, które ubiegłego roku albo chorowały albo bez skutku szczepione zostały wzgl. z jakichkolwiek powodów przy szczepieniu i rewizji brakowały. Taksamo podlegają szczepieniu i rewizji od czasu wpisania do zeszłorocznych list szczepienia nowoosiadłe jeszcze nie szczepione dzieci i uczniowie. Do rodziców, piastunów i opiekunów tych dzieci mają zastosowanie anologiczne kary jak powyżej, o czem ich należy przy wezwaniu pouczyć. Panowie lekarze szczepiący winni rodziców co do obchodzenia się ze szczepionemi stosownie pouczyć i tychże powiadomić o miejscu, dniu i godzinie nastąpić mającym po szczepieniu terminie rewizji z wskazaniem na zagrożone kary.

Gminy w których obwodach terminy szczepienia się odbędą, są według § 12 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 15 marca 1922 r. o przymusowym szczepieniu (Dz. ust. nr. 32 poz. 261 r. 1922) obowiązane, udzielić lekarzom szczepiącym pomocy pisarskiej. Przełożeni gmin i obszarów dworskich jako też nauczyciele winni osoby szczepieniu podpadające, które dopiero po sporządzeniu tegorocznych list szczepienia do gminy napłynęły wciągnąć dodatkowo do listy.

Władze w miejscu szkoły, mają to ogłoszenie bezwłocznie podać nauczycielom do wiadomości i zastosowania się i że się to stało, przez nauczycieli na odnośnym numerze Orędownika zaznaczyć.

Lokale przeznaczone na miejsce szczepienia winny być wyczyszczone i przewietrzone, a przy chłodnem powietrzu opalone.

Pp. przełożonych gmin i obszarów dworskich zobowiązuje jeszcze ogólnie do ścisłego i punktualnego wykonania dotyczących zarządzeń celem uniknięcia dotkliwych kar porządkowych i wykonawczych.

W końcu zwracam uwagę, że powyżej powołane rozporządzenie Min. Zdrowia Publ. ogłoszone zostało w Orędowniku nr. 9 z roku 1924 na str. 49 z którem pp. przełożeni gmin i obszarów dworskich winni się bezwłocznie ponownie zaznajomić, zwłaszcza zwracam uwagę na § 12 i 22 rozporządzenia.

Bydgoszcz, dnia 26 kwietnia 1926 r.

Starosta.

L. dz. 7706/26 A.

150 Plan szczepienia ospy dla powiatu Bydgoszcz-wieś w 1926 r.

Liczba bież.	Miejsce szczepienia	Miejscowość należąca do obwodu	Lokal szczepienia	Czas szczepienia	Czas oględzin
		I. Obwód szczepienia Dr. Gaszyński, lekarz powiatowy w Bydgoszczy.			
1	Smukała	Smukała Opławiec Czyżkówko leśn. Borzenkowo Młynek Sadek osada Ostrowo Woliniec Łącznica dom. Nowymostek Smukała leśn. Mokre leśn.	restauracja leśna p. Ziółkowskieo	5. 5. 1926 r. 9-ta rano	11. 5. 1926 r. 9-ta rano
2	Pawłówek	Pawłówek Osowagóra wieś Osowagóra dom Osowiec gmina Osowiec dwór	szkoła paryt.	8. 5. 1926 r. $11^1/_2$ przed południem	15. 5. 1026 r. $11^1/_2$ prz. poł.

Liczba bież.	Miejsce szczepienia	Miejscowość należąca do obwodu	Lokal szczepienia	Czas szczepienia	Czas oględzin
2	Pawłówek	Kruszyn Kruszyniec		8 5. 1926 r. 11½ przod południem	15 5. 1925 r. 11½ prz. poł.
3	Łochowo	Łochowo Łochowice Pacery leśn. Niedola folwark Łochowo leśn. Lisiogon Czersko kr. folwark Prądy Prądy młyn Piętacz Rowiec Drzewce Murowaniec	szkoła paryt.	19. 5. 1926 r. 11 przed poł	25. 5. 1926 r. 11 przed poł.
4	Ciele	Ciele Trzciniec nowy Trzciniec stary Białebłota Kruszyn kraiń Przyjezierze leśń. Czajki Cementownia Lipniki Biedaszkowo Prądki Zielonka	szkoła kat.	22. 5. 1926 r. 9½ rano	29 5· 1926 r. 9½ rano
5	Brzoza	Brzoza Przyłęki Stryszek leśn. Piecki Bydgoszcz nadleśn. Gorki Kobylebłota Chmielniki stacja Chmielniki zakład Emiljanowo	szkoła kat.	1. 6. 1926 r. 9 rano	8. 6. 1926 r. 9 rano
6	Maksymiljanowo	Maksymiljanowo Niemcz Myślencinek Zamczysko Rynkowiec Grochol Jachcice nadleśn. Bocianowo leśn. Zacisze Osielsk Niwy Czarnówka			

Liczba bież.	Miejsce szczepienia	Miejscowość należąca do obwodu	Lokal szczepienia	Czas szczepienia	Czas oględzin
6	Maksymiljanowo	Czarnówczyn Osielsk leśn. Augustowo Jastrzębie kolonja Rybiniec Jagodowo Nekla wieś Nekla folwark Zołędowo wieś Żołędowo nadleśn.			
	II Obwód szczepienia — Dr. Gaszyński, lekarz powiatowy w Bydgoszczy.				
7	Wtelno	Wtelno Gogolinek Witołdowo Tryszczyn Janowo Morzewiec Gościeradz Bytkowice	szkoła kat.	14. 6. 1926 r. 9 rano	21. 6. 1926 r. 9 rano
8	Trzemiętowo	Trzemiętowo Trzemiętówko Nowaczkowo Wierzchucinek Dąbrowice Krąpiewo gmina Krąpiewo dom. Wierzchucice Murucin Łukowiec Samsieczno gmina Samsieczno dom. Samsieczynek Słupowo Kasprowo	szkoła kat.	16. 6. 1926 r. $14^1/_2$ po poł	23. 6. 1926 r. $14^1/_2$ po poł.
9	Mochle	Szczutki Wojnowo Smolary Mochle Chmielewo Piotrówka dom. Dąbrówka nowa Trzciniec dom. Sicienko Sitno Dąbrówczyn Ugoda Goncarzewy	szkoła kat.	19. 6. 1926 r. 13 po poł.	26. 6. 1926 r. 13 po poł.

Liczba bież.	Miejsce szczepienia	Miejscowość należąca do obwodu	Lokal szczepienia	Czas szczepienia	Czas oględzin
10	Ślesin	Slesin gmina Slesin dom. Gorzeń Kazimierowo Potulice Urszulin Występ Gumnowice Teresin Michalin Bogacin Gabrjelin Kazin Minikowo	szkoła kat.	1. 7. 1926 r. 11 przed poł.	8. 7. 1926 r. 11 przed poł.
11	Strzelewo	Strzelewo Janin Zawada Zielonczyn Kamieniec	szkoła	2. 7. 1926 r. 11 przed poł.	9. 7. 1926 r. 11 przed poł.

III. Obwód szczepienia — Dr. Gaszyński, lekarz powiatowy.

12	Solec Kuj.	Solec-Kuj. A.	szkoła ew.	7. 5. 1926 r. 8 rano	14. 5. 1925 r. 8 rano
	Solec Kuj.	Solec-Kuj. B. Przyłubie Solec nadleśn. Jezierze Wypaleniska Makowiska Otorowo Żółwin dom. Trzcianka Kabat Otorowo młyn Rudy dom.	szkoła ew.		
13	Łęgnowo	Łęgnowo Siedmiogóry Plątnowice Plątnowo Żółwin karczma Zimnawoda leśn. Kobylebłota leśn. Bartodzieje leśn.	szkoła kat.	21. 5. 1926 r. 8½ rano	28. 5. 1926 r. 8½ rano
14	Nowawieś Wielka	Nowawieś wielka Trzcianka leśn. Chrośnia	Oberża Kramer'a	3. 7. 1926 r. 8½ rano	10. 7. 1926 r. 8½ rano

Liczba bież.	Miejsce szczepienia	Miejscowość należąca do obwodu	Lokal szczepienia	Czas szczepienia	Czas oględzin
14	Nowawieś Wielka	Dąbrowy wielkie Dąbrowy małe Leszyce gmina Nowawieś leśn. Leszyce nadleśn. Dębinka leśn. Nowawioska Łażyn Dobromierz Dobromierz leśn.	Oberża Kramer'a	3. 7. 1926 r. $8^1/_2$ rano	10. 7. 1926 r. $8^1/_2$ rano

IV. Obwód szczepienia — Dr. Szews. lekarz praktyczny w Koronowie.

15	Koronowo I.	Koronowo	szkoła kat.	28. 5. 1926 r. 8 rano	4. 6. 1926 r. 8 rano
	Koronowo II.	Okole Starydwór Wilczegardło leśn. Nowydwór Stopka Samociążek Biała	szkoła kat.	29. 5. 1956 r 8 rano	5. 6. 1926 r. 8 rano
16	Salno	Salno Więzowno Byszewo Gogolin	szkoła	11. 6 1926 r. 8 rano	18. 6. 1926 r. 8 rano
17	Łąsko Wielkie	Łąsko Wielkie Łąsko Małe Wilcze gmina Buszkowo Skarbiewo Wierzchucin król. Grzmotny młyn	szkoła kat.	11. 6. 1926 r. $9^1/_2$ rano	18. 6. 1926 r. $9^1/_2$ rano
18	Osiek	Osiek Wiskitno Sitowiec Kamionka Popielewo Huta	szkoła kat.	11. 6. 1926 r. $11^1/_2$ rano	18. 6. 1926 r. $11^1/_2$ rano
19	Mąkowarsko	Mąkowarsko Krówka Łakomowo Dziedno Dziedzinek Kadzionka Lucim	szkoła kat.	11. 6. 1926 r. 1 w poł.	18. 6. 1926 r. 1 w poł.
20	Glinki	Glinki Brzozowo	szkoła	23. 6. 1926 r. 4 po poł.	18. 6. 1926 r. 4 po poł.

Liczba bież.	Miejsce szczepienia	Miejscowość należąca do obwodu	Lokal szczepienia	Czas szczepienia	Czas oględzin
20	Glinki	Cierplewo Różanno Tylna Góra Wielonek Wymysłowo Sokole Kuźnica	szkoła	23. 6. 1926 r. 4 po poł.	30. 6. 1926 r. 4 po poł.
	V. Obwód szczepienia — Dr. Buksakowski, lekarz praktyczny w Fordonie.				
21	Fordon I.	Fordon Suszyn Jasiniec leś. Jasiniec przyst.	strzelnica	20. 5. 1926 r. 1 w poł.	27. 5. 1926 r. 1 w poł.
	Fordon II.	Pałcz Zofin Marjampol Miedzyn Dom. Łoskoń	strzelnica	20. 5. 1926 r. 1¾ po poł.	27. 5. 1926 r. 1¾ po poł.
22	Kotomierz I.	Kotomierz Trzebień Stronno leś. Stronno Mirowice Zalesie	szkoła kat.	28. 5. 1926 r. 5 po poł.	4. 6. 1926 r. 5 po poł.
23	Kotomierz II.	Wudzynek Nieciszewo Aleksandrowo leś. Wudzyn Magdalenka	szkoła kat.	28. 5. 1926 r. 5 po poł.	4. 6. 1926 r. 5 po poł.
24	Dóbrcz	Dóbrcz Sienno Kotomierki Pauliny Pyszczyn	szkoła kat.	28. 5. 1926 r. 3¾ po poł.	4. 6. 1926 r. 3¾ po poł.
25	Włóki	Włóki Zławieś Trzeciewiec Kusowo Borówno Hutnawieś Trzęsacz	szkoła ew.	28. 5. 1926 r. 2½ po poł.	4. 6. 1926 r. 2½ po poł.
26	Strzelce Dolne	Strzelce Dolne Aleksandrowo Wilcze dom. Jarużyn Gądecz Karolewo Strzelce Górne	szkoła kat.	28. 5. 1926 r. 1 w poł.	4. 6. 1926 r. 1 w poł.

151 **WYJAŚNIENIE**
dotyczy wiosennego okresu ochrony ryb, na okres 1926 roku.

Odnośnie do rozporządzenia mojego z dnia 7 kwietnia 1926 r, l. dz. 6591 26 A. (Oręd. Powiat. nr. 15 z dnia 14 kwietnia 1926 roku, poz. 130) w przedmiocie czasu ochrony ryb wyjaśniam, że wskutek zaszłych wątpliwości co do zakazu wętkowania dotyczy zakaz ten jedynie wędki pływającej (t. zw. schwimmangel).

Natomiast wędkowanie wędką zwykłą ręczną jest dozwolone.

Bydgoszcz, dnia 26 kwietnia 1926 r.
Starosta.
L. dz. 8009 26 A.

---

152 **OGŁOSZENIE**
dotyczy wydania zakazu odbywania jarmarków w powiecie wyrzyskim.

Z powodu wybuchu pryszczycy w miejscowości Rataję powiat wyrzyski, wydało Starostwo Wyrzysk zakaz odbywania jarmarków na całym terenie powiatu wyrzyskiego.

Bydgoszcz, dnia 20 kwietnia 1926 r.
Starosta.
L. dz. 7477 A.

---

153 **OGŁOSZENIE**
dot. zapobieżenie śmiertelności niemowląt.

W żadnym wieku życia nie jest życie człowieka tak zagrożone jak w najwcześniejszym wieku dziecięcym. W roku 1901 przypadło na 100 zmarłych dzieci 35,8% dzieci w pierwszym roku życia, zaś ze 100 wo urodzonych dzieci zmarło 20,7% dzieci w pierwszym roku życia. Mniej więcej trzecia część wszystkich w jednym roku zdarzających się wypabków śmiertelnych u dzieci tego wątłego wieku przypada zwykle na miesiąc lipiec i sierpień.

Najczęstsze zachorowania w pierwszym roku życia powstaja przez nieodpowiednie odżywianie niemowląt. Każda zdrowa matka winna swoje dziecko karmić własną piersia, ponieważ takowe przy naturalnym odżywianiu mlekiem matki chowa się najlepiej. Pełnowartościowy środek zastępczy tego mleka nie istnieje.

Jeżeli po połogu w piersiach jeszcze żadnego mleka niema, to nie powinno się karmienie dziecka zaraz zaniechać Po kilkakrotnem podawaniu piersi (dzieciom) niemowlętom zwyczajnie przybywa pokarm. Jeżeli karmienie własne nie da się wcale przeprowadzić, natenczas mleko krowie lub kozie jest głównym pokarmem. Mleko takie jednak powinno być w stanie czystym uzyskane, przy przechowaniu od nieczystości zabezpieczone i przed podaniem dobrze przegotowane. Mleko należy aż do 9-go miesiąca dziecka zmięszać z cienkiem kleikiem owsianym lub z jęczmiennych krup i z dodatkiem cukru mlecznego. Przyczyną niebezpiecznej choleryny wieku niemowlęcego jest często zaniedbanie czystości przy przechowywaniu i sporządzaniu zapasów mlecznych (mleka).

Jeżeli możliwem, nie należy dzieci przed piątym miesiącem, najlepiej nie przed dziewiątym miesiącem odsadzić od piersi.

W gorących miesiącach letnich należy wogóle unikać odsadzenia dzieci od piersi.

Wcześniejsze żywienie dzieci żywnością (strawą), nawet starszych, powoduje prawie zawsze ciężką niestrawność u dzieci.

Ciężko strawne lub mocno korzeniami zaprawione potrawy, jako też napoje wyskokowe nie powinne być dzieciom nawet i po pierwszym roku życia wcale podawane, również należy przed przyzwyczajeniem dzieci do cukrów i innych łakoci energicznie przestrzegać, gdyż jest to zły zwyczaj, który podkopuje tylko zdrowie dziecka.

Bydgoszcz, dnia 17 kwietnia 1926 r.
Starosta.
L. dz. 7281/26

---

154 **OGŁOSZENIE**
dot. ostrego strzelania Tow. Powst. i Wojaków w Mąkowarsku.

Tow. Powstańców i Wojaków w Mąkowarsku urządza dnia 3 maja 1926 r., od godziny 3-ciej po poł. do 8-mej wieczorem ostre strzelanie.

Wobec tego zamyka się drogę z Wilcza do Mąkowarska dla ruchu pieszego i kołowego.

Wierzchucin, dnia 16 kwietnia 1926 r.
Komisarz Obwodowy.
L. dz. 15571/26

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Dyrekcja Bydgoskich Kolei Powiatowych uruchamia na życzenie okolicznych wiosek począwszy od 15 maja 1926 r. w poniedziałki z wyjątkiem poniedziałku w Zielone Świątki, t. j. dnia 24-go maja 1926 r., z Bydgoszczy do Wąwelna i Wierzchucina pociągi i to:

Odjazd z Bydgoszczy	o godz.	11.54
„ „ Łukówca	„ „	14.02
„ „ Wąwelna	„ „	14.22
Przyj. do Wierzchucina	„ „	15.02
Odjazd z Wierzchucina	„ „	15.22
„ „ Łukówca	„ „	15.41
Przyj. do Bydgoszczy	„ „	17.36

Drukiem i nakładem Drukarni dla Handlu i Przemysłu T. z o. p. Bydgoszcz, Dr. Em. Warmińskiego 12.